PERUSTUSLAKIVALIOKUNNALLE

Perustuslakivaliokunta on pyytänyt minulta lausuntoa valtioneuvoston asetuksesta valmiuslain 95 §:n 2 momentissa säädetyn toimivaltuuden käyttöönotosta ja 96-103 §:n soveltamisesta. Esitän lausuntonani kunnioittaen seuraavaa.

Valtioneuvoston ensimmäisessä valmiuslain mukaisia toimivaltuuksia koskevassa käyttöönottoasetuksessa oli säädetty myös valmiuslain 95 §:n sisältämistä toimivaltuuksista (5 §). Perustuslakivaliokunta piti kuitenkin mietinnössään 2/2020 vp välttämättömänä, että työvelvollisen asemaa ja oikeuksia suojataan valmiuslain 14 luvussa säädetyllä tavalla tai muilla vähintään vastaavan tasoisilla säännöksillä. Kun 14 luvun toimivaltuuksia ei nimenomaisesti ollut otettu käyttöön eikä muusta sovellettavasta lainsäädännöstä ollut esitetty selvitystä, perustuslakivaliokunnan mielestä käyttöönottoasetuksen 5 § oli kumottava. Valiokunnan mukaan ”työvelvollisuuden käyttöön ottamisesta voidaan säätää, jos samalla säädetään sovellettavaksi 14 luvun muu, työvelvollisen asemaa ja oikeuksia koskeva sääntely tai muuten lainsäädännöllisesti huolehditaan näiden seikkojen järjestämisestä”.

Nyt tarkasteltavassa asetuksessa on perustuslakivaliokunnan edellyttämällä tavalla erikseen säädetty valmiuslain 96-103 §:n soveltamisesta silloin, kun 95.2 §:ssä säädettyä toimivaltuutta sovelletaan. Valmiuslain 96-103 §:ssä ei ole kyse viranomaisille myönnettävistä toimivaltuuksista vaan siitä, miten työvelvollisuuden täytäntöönpanosta sekä työvelvollisuussuhteesta ja sen ehdoista. Pidän säännöstä 96-103 §:n soveltamisesta lähinnä informaation luonteisena. Käsitykseni mukaan nämä säännökset olisivat olleet noudatettavina 95.2 §:n mukaista toimivaltuutta sovellettaessa ilman erillistä säännöstäkin. Kun perustuslakivaliokunta kuitenkin tällaista säännöstä edellyttänyt ja kun se

liittyy olennaisesti 95.2 §:n mukaisen toimivaltuuden soveltamisen aloittamiseen, on nähdäkseni asianmukaista, että säännös on sijoitettu käyttöönottoasetukseen.

Sysmässä 27.3.2020

Kaarlo Tuori